

Finansijska tržišta

Proizvodi Direkcije sredstava

Proizvodi u ponudi:

- Terminska kupoprodaja deviza – forvard transakcije
- Valutni svop
- Kamatni svop
- Opcija kamatne stope

Terminska kupoprodaja deviza – forward transakcije

- Terminalska kupoprodaja deviza je namenjena uvoznicima i izvoznicima
- Omogućava **zaštitu od promene kretanja deviznog kursa** i fiksiranje cene u budućnosti
- Ugovaranje kursa na datumu valute u budućnosti omogućava klijentu da **unapred zna koliki će mu biti troškovi/prihodi** i da na taj način lakše planira svoje poslovanje

Banka u svojoj ponudi ima sledeće vrste forwarda:

- **Pravi forward** – kupovina i prodaja deviza za RSD sa datumom valute u budućnosti – obe ugovorne strane izmiruju svoju obavezu na dan valute
- **Kvazi forward** – kupovina i prodaja deviza za RSD gde klijent izmiruje svoju obavezu na dan ugovaranja posla, a banka na dan valute ugovorene transakcije.
- **Step up forward (forward na rate)** – kupovina i prodaja deviza za RSD gde klijent izmiruje svoju obavezu u nekoliko rata, u zavisnosti od klijentove likvidnosti. Prva rata od minimum 15% od ugovorenog iznosa mora biti izmirena na dan ugovaranja a poslednja najkasnije na dan valute ugovorenog posla. Razmak između dve rate ne može biti duži od 35 dana. Banka svoju obavezu izmiruje na dan valute.

Terminska kupoprodaja deviza – forward transakcije

- Minimalan iznos pojedinačne transakcije: 50.000 EUR
- Maksimalan iznos pojedinačne transakcije: 10.000.000 EUR (uslovljeno odobrenim limitom ili kolateralom)
- Valuta zaključenja transakcije: EUR, USD i CHF
- Minimalan datum valute: 30 dana
- Maksimalan datum valute: 1 godina

Obezbeđenje banke od neizvršenja transakcije od strane klijenta (**rizik druge ugovorne strane**):

➤ **RSD depozit** kao kolateral

Visina depozita zavisi od iznosa transakcije, valute i ročnosti transakcije. Ukoliko u periodu trajanja transakcije uplaćen kolateral nije dovoljan klijent će biti kontaktiran kako bi uplatio dodatni iznos kolaterala (margin call). Depozit se vodi na namenskom računu i zalaže se kod APR-a kako bi sredstva bila izuzeta iz blokade.

➤ **Treasury limit**

Klijentu se dodeljuje limit, odnosno utvrđuje se ukupan iznos transakcija koje mogu biti zaključene sa klijentom na period od godinu dana.

➤ **Naknada za neizvršenje posla**

Naknada se naplaćuje ukoliko klijent ne izmiri svoje obaveze iz zaključenog Okvirnog ugovora i konkretne Zaključnice.

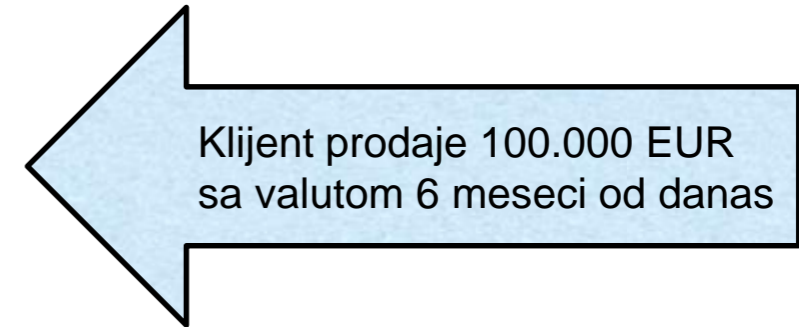
Terminska kupoprodaja deviza – forward transakcije

Kurs po kome klijent prodaje, odnosno kupuje devize od banke na određeni dan u budućnosti zavisi od trenutnog tržišnog kursa kao i od trenutnih kamatnih stopa valuta koje su predmet transakcije.

Primer kada klijent prodaje devize banci na termin (forward):

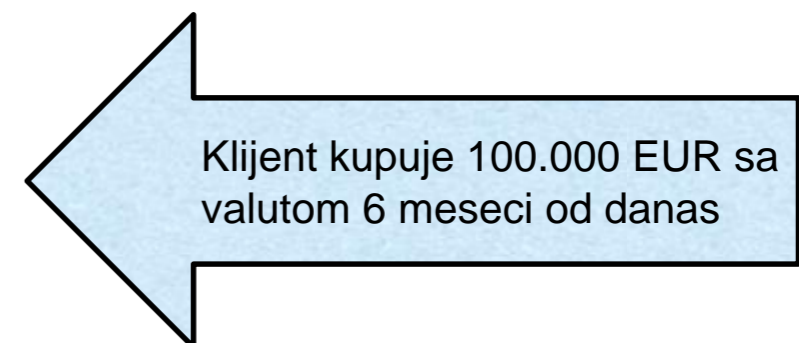
Spot kurs 28/09/2017	119.2
Forward kurs 28/03/2018	120.58
Kamatna stopa EUR p.a.	0.35%
Kamatna stopa RSD p.a.	2.50%
Ročnost	6 meseci

- Klijent obezbeđuje EUR na dan dospeća, a sredstvo obezbeđenja na dan ugovaranja posla ukoliko se radi o kolateralu (ako klijentu nije odobren limit)
- Klijent će prodati EUR za RSD po fiksnom kursu od 120,58 bez obzira gde je tržišni kurs na dan dospeća
- Na ovom primeru to znači da će klijent dobiti 1,38 RSD po 1 EUR više u odnosu na ono što bi dobio danas za prodate devize.

Primer kada banka prodaje devize klijentu na termin (forward):

Spot kurs 28/09/2017	119.8
Forward kurs 28/03/2018	122.82
Kamatna stopa EUR p.a.	-0.70%
Kamatna stopa RSD p.a.	4.50%
Ročnost	6 meseci

- Klijent obezbeđuje RSD na dan dospeća, a sredstvo obezbeđenja na dan ugovaranja posla ukoliko se radi o kolateralu (ako klijentu nije odobren limit)
- Klijent će kupiti EUR za RSD po fiksnom kursu od 122,82 bez obzira gde je tržišni kurs na dan dospeća
- Na ovom primeru to znači da će klijent platiti 3,02 RSD po 1 EUR više u odnosu na ono što bi platio danas za prodate devize.

Valutni svop

- Valutni svop je transakcija istovremene kupovine i prodaje dve valute u dva različita vremenska perioda
- Svop je namenjen klijentima koji žele da **zaštite svoje valutne pozicije** (zaštita od promene kursa), kao i u cilju **upravljanja tokovima priliva/odliva deviznih i dinarskih sredstava**.
- Minimalan iznos pojedinačne transakcije: 50.000 EUR
- Maksimalan iznos pojedinačne transakcije: 10.000.000 EUR (uslovljeno odobrenim limitom ili kolateralom)
- Valuta zaključenja transakcije: EUR, USD i CHF
- Minimalan datum valute prve transakcije: 1 dan – overnight (prekonoćni svop)
- Maksimalan datum valute druge transakcije: 1 godina

Obezbeđenje banke od neizvršenja transakcije od strane klijenta (**rizik druge ugovorne strane**):

- **RSD depozit** kao kolateral
- **Treasury limit**
- **Naknada za neizvršenje posla**

Transakcije valutnog svopa

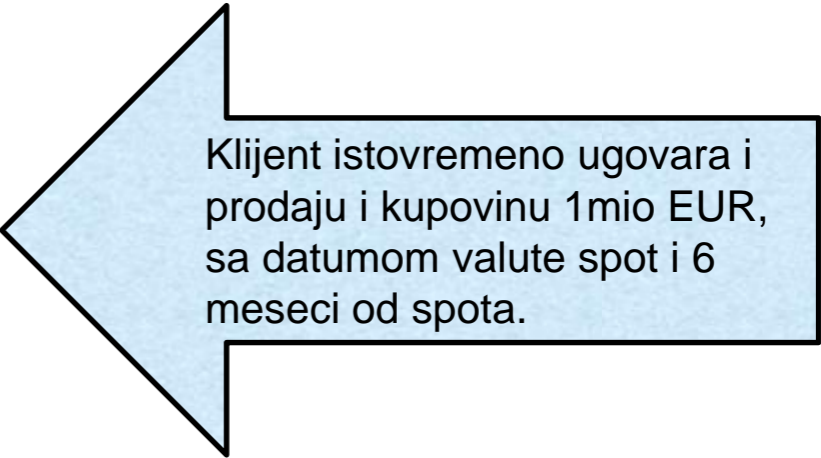
Primer:

Klijent ima 1mio EUR na računu i želi da se zaštiti od promene kursa u naredna tri meseca a pri tom su mu neophodna dinarska sredstva za tekuće poslovanje.

Klijent prodaje banci 1mio EUR a istovremeno se obavezuje da kupi 1mio EUR sa valutom 3 meseca.

Kurs po kome klijent prodaje EUR i potom iste i kupuje zavisi od trenutnog tržišnog kursa i trenutnih kamatnih stopa valuta koje su predmet valutnog svopa.

Datum ugovaranja transakcije	26.09.2017.
Spot kurs 28.09.2017.	119.80
Forward kurs 28.03.2018.	120.80
Kamatna stopa EUR p.a.	0.35%
Kamatna stopa RSD p.a.	2.50%
Ročnost	6 meseci

Klijent istovremeno ugovara i prodaju i kupovinu 1mio EUR, sa datumom valute spot i 6 meseci od spota.

- Klijent obezbeđuje RSD na dan valute i može da ih koristi za svoje redovno poslovanje. Sredstvo obezbeđenja mora biti obezbeđeno na dan ugovaranja transakcije, ukoliko klijentu nije odobren treasury limit.
- Klijent će prodati EUR za RSD po fiksnom kursu od 119,80, a kupiti po 120,80 bez obzira gde je tržišni kurs na dan valute obe transakcije

Transakcije kamatnog svopa (IRS)

- Kamatni svop predstavlja razmenu jednog kamatnog toka za drugi bez istovremene razmene glavnice
- Kamatni svop je instrument za **zaštitu od kamatnog rizika**, gde klijent **anulira efekat varijabilne kamatne stope**

Banka u svojoj ponudi ima:

- **Kuponski svop** predstavlja ugovor gde se plaćanja po fiksnoj kamatnoj stopi razmenjuje za plaćanje po varijabilnoj kamatnoj stopi.
- **Bazni kamatni svop** predstavlja ugovor gde su kamatni tokovi bazirani na varijabilnim kamatnim stopama koje se razlikuju (Euribor, Libor).
- Minimalan iznos pojedinačne transakcije: 50.000 EUR
- Maksimalan iznos pojedinačne transakcije: 10.000.000 EUR (uslovljeno odobrenim limitom ili kolateralom)
- Maksimalna ročnost transakcije: 10 godina
- Valuta zaključenja transakcije: EUR, USD i CHF

Obezbeđenje banke od neizvršenja transakcije od strane klijenta (rizik druge ugovorne strane):

- **RSD depozit** kao kolateral
- **Treasury limit**
- **Naknada za neizvršenje posla**

Transakcije kamatnog svopa

Primer (kuponski svop):

Preduzeće ima kredit na 3 godine po 3m Euribor + 3% i očekuje da će varijabilna kamata u toku perioda kredita rasti i želi da fiksira taj trošak, odnosno da varijabilnu kamatu zameni za fiksnu. Iz tog razloga neophodno je da zaključi kamatni svop sa bankom na period od 3 godine.

Banka daje ponudu za fiksnu cenu kamatnog svopa na 3 godine od 0,15%

Cena kamatnog svopa koja se ugovara na početku aranžmana nije podložna promeni u toku trajanja svopa.

Varijabilna kamatna stopa je referentna kamatna stopa (Euribor, Libor) i s obzirom da je promenjiva kategorija, utvrđuje se pre svakog saldiranja.

Kalkulacija prilikom saldiranja kamatnog svopa:

Ukoliko je ugovoren 3m kamatni svop prvo saldiranje je 3m nakon početka kamatnog svopa. Npr. 24/09 je ugovoren kamatni svop, a datum prvog saldiranja je 24/12. 22/12 je utvrđen 3m Euribor koji će važiti na dan 24/12, u iznosu od 0,05.

Preduzeće dobija u IRS:	$1\text{mio EUR} \times 0,05\% \times 91 \text{ dan}/360 = 126,39 \text{ EUR}$
Preduzeće plaća u IRS:	$1\text{mio EUR} \times 0,15\% \times 91 \text{ dan}/360 = 379,17 \text{ EUR}$
Neto saldiranje:	252,78 EUR

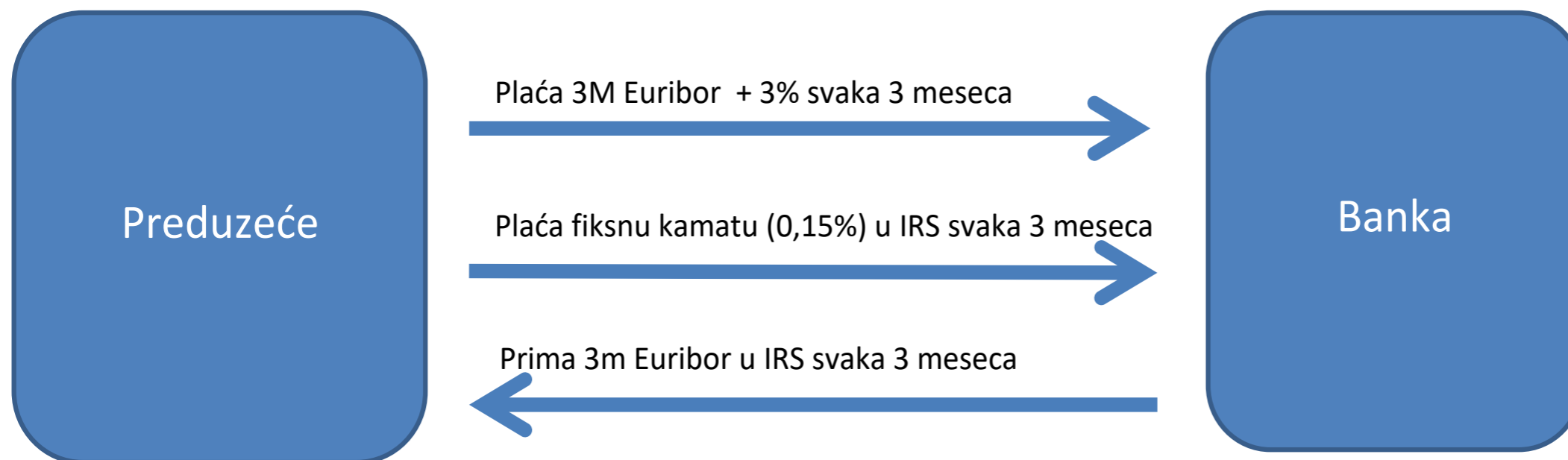
Ukoliko 3m Euribor **poraste** iznad ugovorene fiksne stope, preduzeće će postati **primalac** u neto saldiranju.

Napomena: Trošak kredita ostaje, odnosno klijent je i dalje u obavezi da plaća 3% ugovorene marže po odobrenom kreditu.

Transakcije kamatnog svopa

Rezultat (ugovoreni kredit + kamatni svop):

Preduzeće plaća banci po osnovu kredita:	3m Euribor + 3%
Preduzeće dobija u kamatnom svopu	3m Euribor
Preduzeće plaća u kamatnom svopu	0,15%
Neto trošak za preduzeće	3,15% (3% + 0,15%)

Opcija kamatne stope - CAP

- Vrsta opcijskog ugovora koji klijentu omogućava da se **zaštiti od rasta kamatne stope** putem **fiksiranja najviše stope** kojoj je klijent izložen (CAP stopa – strike)
- Kamatna opcija – CAP je instrument za zaštitu od rasta kamatne stope
- Ova vrsta kamatne opcije je namenjena klijentima koji imaju kredite sa varijabilnom kamatnom stopom i pri tome dovoljne ročnosti da bi bili zainteresovani za utvrđivanje najvišeg nivoa kamatne stope (u praksi minimum 3 godine)
- Ova vrsta opcijskog ugovora daje mogućnost kupcu opcije (klijentu) da na datum saldiranja dobije pozitivnu razliku između referentne kamatne stope (Euribor, Libor) i stope koja je fiksirana ugovorom (CAP stopa)
- Cena koju kupac opcije plaća je premija, koja zavisi od nominalnog iznosa ugovorenog posla i dospeća ugovora
- U ponudi banke je za sada samo prodaja opcije, odnosno klijent može biti samo kupac opcije.
- Uslov za zaključenje ove transakcije je potpisivanje Okvirnog Ugovora sa klijentom i utvrđivanje treasury limita.
- Ukoliko dođe do prevremenog prekida transakcije, odnosno ukoliko klijent odustane od posla banka zadržava uplaćenu premiju i klijentu zaračunava Naknadu za neizvršenje posla
- Minimalan iznos pojedinačne transakcije: 1.000.000 EUR
- Maksimalan iznos pojedinačne transakcije: 10.000.000 EUR (uslovljeno odobrenim limitom ili kolateralom)
- Minimalna ročnost transakcije: 3 godine
- Maksimalna ročnost transakcije: 10 godina
- Valuta zaključenja transakcije: EUR, USD i CHF

Primer:

Preduzeće ima kredit u iznosu od 1 mio eur na 3 godine po 3m Euribor + 3%. Smatra da će varijabilna kamata u toku perioda kredita rasti i želi da fiksira taj trošak, odnosno da se zaštiti ukoliko ona pređe nivo od 0,75%. Klijent kupuje kamatnu opciju ugovarajući CAP stopa (stike) od 0,75% na period od 3 godine.

Premija u ovom primeru iznosi 5.000 EUR i plaća se na dan ugovaranja posla.

Saldiranje se ugovara u skladu sa anuitetnim planom postojećeg kredita koji se hedžuje, ali ugovorne strane mogu da ugovore nominalni iznos koji žele.

Saldiranje po transakciji:

- Ukoliko je Euribor 3M na početku svakog tromesečnog perioda ispod strik-a (0,75%), nema nikakvog plaćanja od strane banke prema klijentu.
- Ukoliko je Euribor 3M na početku svakog tromesečnog perioda iznad strik-a (0,75%), banka plaća klijentu iznos koji se računa na sledeći način:
- Klijent nastavlja da plaća Euribor 3m + 3% po osnovu osnovnog posla.

Prednosti proizvoda:

- Klijent je u potpunosti zaštićen od rasta Euribor 3M iznad 0,75%. Klijent ima neograničen potencijal za ostvarivanje profita ukoliko kamatna stopa bude iznad strike-a
- Maksimalan iznos koji klijent može da izgubi je ograničen i jednak je iznosu premije koji uplaćuje na dan ugovaranja transakcije.

Kome da se obratite za proizvode Direkcije sredstava

Marijana Lapajne, marijana.lapajne@otpbanka.rs, tel: 011 20 53 382

Čarna Kulić, carna.kulic@otpbanka.rs, tel: 011 20 53 384

Dušanka Rakita, dusanka.rakita@otpbanka.rs, tel: 011 20 53 385

E-mail: treasury@otpbanka.rs

